

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 6 Mars de 1915.—Núm. 85.

BIBLIOTECA PÚBLICA

TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la responsabilitat de llurs autors. No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Apat en homenatge an En Pere Lloret.

Festa d'afirmació i vindicació Tarragonina

Avui, dissabte, a les nou de la nit, en el Gran Hotel Continental.

◆ ◆ ◆

El descrèdit del regionalisme

Cambó-Guasch-Monteverde-Albafull-Marianao

En els pobles no gaudim com en les ciutats de les múltiples atraccions que sovint aparèixen en els cines, music-halls i demés llocs d'esbarjo, però en materia política som sempre els més *afortunats*.

Díguiho sinó l'espectacle que diumenge darrer van donar a la nostra noble vila de Falset, els senyors Cambó, Guasch, Monteverde, Albafull y el noi de Marianao, en ocasió d'un acte públic que aquests van tenir a bé celebrar amb motiu de la campanya electoral que s'acosta.

Farà un any i mig, poc mes poc menys, que'l Sr. Cambó va venir a donar una conferencia en ocasió de la Diada regionalista de Falset, y tots, absolutament tots, vam escoltar amb atenció i respecte les opinions i les idees que en defensa del regionalisme en Cambó va exposar. En aquella Diada en Cambó és va guanyar, sinó adeptes, forsa simpaties; però amics i companys de Tarragona! ¿qui ens havia de dir que al cap d'un any i mig, el mateix Cambó tenia de venir a Falset acompanyat den Guasch, el cacic de la provincia, l'home a sou den Marianao; den Monteverde, l'ex-cacic de Gandesa; el noi den Marianao, un pobre xicot carregat de mils duros i tant anticatalà com son pare mateix; l'Albafull, que no li vé mai d'un gruix de paret de plà en fer conxorxes per a veure si sura una mica, com tothom que'l coneix afirma. ¿Qui ens ho tenia de dir?, repetèixo.

Per l'amor de Deu senyor Cambó, una miqueta més d'aixó que'n català en dihém «decencia política»!

Si vosté creu que va venir a Falset a propagar els seus ideals va equivocar-se de mig a mig, doncs quan vosté i els demés acompanyants van marxar, tothom se preguntava ¿peró, certament que En Cambó va unit amb els lliberals den Marianao i Guasch, amb en Monteverde i demés desferra política?

¿Que hi deu dir l'ilustre autor de la Nacionalitat Catalana, D. Enric Prat de la Ribera, home a qui tots venerém i respectém? ¿que hi deu dir?

Certament que'l President de la Mancomunitat Catalana no podria avalar un descrèdit tant gros del regionalisme com ho significa l'acte del passat diumenge.

El regionalisme té camp ben ample per a esparcir els seus ideals d'una manera neta, clara i forsa patriótica, però quan el regionalisme ha de recorre a combinacions tan asqueroses i impures (políticament parlant), com en les del acte en qüestió, el regionalisme deixa de ser lo que és i representa, per a convertir-se en instrument del caciquisme de la pitjor mena.

No recordém qui fou que va dir que En Cambó era l'Expendidor de la Lliga. Doncs, bé; si el señor Cambó expendeix actes com el citat, deixarà de ser l'expendedor de la Lliga per a passar, a ser l'expendedor de patents dels mals polítics.

Quan se fassi l'auca del tant esbombat «leader»

regionalista, el dibuixant no s'oblidarà pas de posar-hi aquest quadret tan vell com conegut de "*Vá con malas compañías*."

A Falset no es parla d'altre cosa. És natural que aixís siga. Que Guasch i Albafull son dós punts filipinos, ho sab tothom; però aixó "*Dios los cria y ellos se juntan*." Que en Monteverde no val rés en cap sentit, ho sabém tots de fá molt de temps. Que'l noi den Marianao és un noi Marqués i ric, ho sabiem de fá molts anys. Lo que no sabiem (i ens dól forsa haver-ho sapigut), es que en Cambó fassi el joc amb tota aquesta conxorxa de impotents i gastats, quan no hi ha dupte que en Cambó es un home que té talent i condicions.

"*Vivir para ver*" que deia el cego.

Lo més trist del cas será que no sortirà cap Diputat regionalista a Falset Gandesa, i llavors el señor Cambó podrà cridar ous a vendre.

CATALANISTA FALSETÀ.

Falset, 2 de Mars de 1915.

◆ ◆ ◆

Comentari

La Cruz del dijous passat, comentant el projectat apat d'homenatge al nostre bon amic senyor Lloret, feia unes manifestacions que no volem deixar passar sens el nostre comentari.

No es que nosaltres anem a ocupar-nos de lo que aquell diari opinava sobre l'apat sosdit; no ha vingut a la llum pública *RENOVACIÓ* per a posar-se dintre les consciencies agenes; no. De lo que volem ocupar-nos, es de quelcom mes gran i que atany a la vida de nostra volgudíssima Tarragona.

Heus-aquí l'extracte de lo que anem a criticar: *La Cruz*, que, per lo vist, en lo de la qüestió de les zones i ports francs no estava gaire forta—per mes que en ella hi escrigui qualche economista—, va treure el convenciment, de la conferencia den Pere Corominas, de que els ports francs son un bé per al pais en general.

Nosaltres no la poguerem treure aquesta conseqüencia perque aquest convenciment el tenim des de fá molts anys. Per a nosaltres no va ésser necessari sentir la paraula de mestre Corominas.

I, de tal manera va sentir-se convensuda *La Cruz* de lo que digué Corominas, que ella opina que, essent doncs, un bé per al pais l'establiment d'un port franc a Catalunya, se deu aquest establir anç que d'aital reforma ne surti perjudicada una població.

Ho podem dir mes clar: després de fer manifestacions de que no era barcelonista, diu en paraules velades que ella creu que deu establir-se el port franc a Barcelona, encar que Tarragona quedi morta, asficsiada, polverisada...

Nosaltres, volguent fer an aquell diari el menor agravi, li direm que d'aquest assumpte no'n sab rés i que per lo tant no devia de cap manera tractar-ne, per a no influir a crear a Tarragona un estat d'opinió equivocada i perjudicial.

I diem que no volem fer-li agravi perque, si s'oposessim que estant al corrent d'aquest problema en tots els aspectes i entre ells, en l'aspecte de Tarragona, estampés aquelles manifestacions, deuriem titllar-la de publicació indigna i dolenta.

Si *La Cruz* hagués estudiat el problema, no s'hauria pogut convence de les paraules pro-Barcelona de Corominas perque eren paraules precioses, justes, ben dites, si, però faltes d'arguments solts; i, aleshores sabria que l'establir el port franc a Barcelona implica la mort de nostre Port i aduc de Ta-

rragona, i, en aixó, ni hauria d'haver prou per a fer-li trencar la ploma abans d'escriure una lletra en contra d'aquest convenciment.

Es dolorós que per ignorancia dels qui escriuen per al públic, se pugui fer a Tarragona una atmòsfera contraria a la vida de la mateixa.

Ja un tal L. B. des de *La Voz del Pueblo* tendeix al mateix; no més falta que ara s'organitzin en una agrupació per a mellor complir son propòsit.

Volem creure que'ls dos articulistes d'aquestes publicacions no devien sentir la conferencia den Macià Mallol donada al Centro Industrial, i, si la van sentir, o no van compenetrar-se'n o volen aspirar a una regidoria de l'Ajuntament de la Ciutat dels comtes.

De *La Cruz* no ho hem extranyat; son els de sempre. La gent d'ordre, del repós, del rosari i del cupó.

Ells están bé així, i no volen exposar-se a que millorant Tarragona pugui sofrir la seva dolça digestió i'l seu onnipotent rosari...

Peró, ¿i *La Voz del Pueblo*...? ¿Que tal vegada tampoc convé a la classe treballadora que Tarragona augmenti?

No está malament ni'n's sap greu, que's comenci a parlar clar per a que tots ens coneguém.

◆ ◆ ◆

L'olímpic Cambó

Té dies! vulgarment se diu, de les persones que que un jorn per atzar se equivocan; empró en lo que respecta al vanitós de Cambó, al *leader* del regionalisme català (?), se li té dir,—al menys jo no hi tinc cap inconvénient en dir-li,—que'n té sempre d'aquests dies!

Sortosament per a mi sols he tingut el desacert d'acudir a dos actes en els qu'en Cambó ha parlat. Abdues vegades ha perorat amb facilitat de paraula, però en cap d'elles s'ha amotillat a l'acte que's celebrava. I'm referiré sòlsament a la conferencia del dissabte de la setmana passada, donada a l'Ajuntament.

Se tractava de lo de les Zones francas i en Cambó no'n digué rés. Se limitá a censurar-nos, a nosaltres als tarragonins, per que no demaném mai res. Ja es atrevir-se, ja Sr. Cambó vindre a insultar-nos a casa mateix.

Va tenir sort que a Tarragona tenim molta educació—de lo que ell sembla no'n va gaire llarc—i que precisament per aixó ens vam contindre i per respecta als altres senyors que l'acompanyavan no donàrem al Sr. Cambó el premi de que's feu mereixedor.

I jo pregunto al Sr. Cambó: podrà mai vosté trovar un poble que estimi, amb fets i proves, a Catalunya més que Tarragona? Per a no ferir a Catalunya Tarragona callà i no donà a coneixer el seu parer sobre'ls Ports Francs, mostrant sa disconformitat en certes condicions; i estava disposada a sacrificar-se per a que els forans de Catalunya no penguessin peü per a dir que a casa *no'ns aventem*.

Vol mes catalanitat que la nostra que per amor a Catalunya no ferem oir nostra veu, mentres que altres poblacions importants públicament s'oposaren a la Zona neutral?

Deia en Cambó: «No m'havéu demanat mai res, els tarragonins!» I está clar; com que si li demanessim algo ens faria el sort, com acostuman a fer els barcelonins, perque Tarragona per ses condicions té sempre que demanar coses que a Barcelona la perjudican i no pot ni deu mai demanar-ho als representants barcelonins que prou feina tenen en acontentar a casa seva... deixant que'ls de fora's morin de gana.

Vanitas vanitatum i res mes es lo que li sobra a n'en Cambó i que no pensi tornar mes per aquí, que ja'l coneixém massa.

Abans que censurar als altres, per manca de patriotisme, es necessari ficar-se en un mateix, senyor Cambó, i com a prova, reflexioni un xic sobre l'acte de l'altre dia perpetrat a Falset, juntament amb lo mes podrit del caciquisme de la *provincia*.

XX.

◆ ◆ ◆

Tarragona i les Zones Neutrals

En Pere Lloret

Prometèrem parlar amb l'extensió deguda de l'acte realitzat el passat dissabte al saló de sessions del nostre Ajuntament. I anem a complir la promesa feta, amb plena satisfacció, perquè poques vegades hem gaudit d'un espectacle semblant. Com per una secreta inspiració, per un cert presentiment de que quelcom trascendental hagués de succeir, malgrat el dia i l'hora, una gentada immensa s'acumula a la sala capitular. Tot Tarragona hi era: els comerciants i industrials, en primer terme, en representació nodrida i brillantíssima; la gent lletrada, els propietaris, els empleats i les menestrels de tots els rams; fins els obrers de molts oficis acudiren, sacrificant potser la satisfacció de la més imprescindible de les necessitats.

Tarragona no dorm, ni molt menys es morta, com encare algú pretén. L'història dels darrers anys, parla amb prou eloqüència. No som un poble de crits i d'estrídencies, però quan les circumstàncies ho exigeixen, la gent surt de casa i s'ocupa de les qüestions, manifestant-se resolta i serenament. Ja no hi vivim de recorts i fets gloriosos, que les deixes d'antigues edats testimonien en els nostres museus. Estimem el nostre passat com tots els pobles dignes, però estem encare més gojosos del present de sanitat que per tots els nostres carrers se sobrixi, i anhelem un pervenir més ventarós de progrés i de poixança per a entregar-lo com a noble herència als nostres fills.

Per això, si algú quedà sorprès del bell cop de vista que l'hermós saló de sessions ofería, no fórem pas nosaltres, els fills de Tarragona que poc o molt hi hem contribuït al renaixement actual. Se'n sorprendren tal volta els distingits visitants que de Barcelona i dels pobles d'aquesta rodalia acudiren per a escoltar l'autoritada paraula d'En Pere Corominas, En Francesc Cambó i En Lluís Ferrer i Vidal, aquest últim en substitució del Sr. Sedó, a qui una reunió de la Junta Arancelaria retenia a Madrid. Se'n sorprendren i així clarament ho manifestaren els mateixos conferenciant, ben satisfets, per altra banda, de trobar-se davant d'un públic tan nombrós i escollit.

Prengueren seient a la taula presidencial amb els esmentats senyors, l'Alcalde, l'Arquebisbe i el primer tinent Sr. Soler. I era ben aprop de mitj-dia, quan el Sr. Prat donà la benvinguda als parlamentaris barcelonins i en un curt i correcte discurs saludà a la concurrència anunciant el tema que s'havia de tractar. Tot seguit concedí la paraula al *leader* de l'esquerra nacionalista

En Pere Corominas

La Zona neutral en relació al comerç i al port de Tarragona, signé'l tema de la conferència que en Corominas desenrotllà amb paraula eloqüent, clara i fàcil. Tasca de divulgació la seva, com molt encertadament manifestà ell mateix, començà definint la Zona neutral com un instrument perfeccionat de relació i comunicació entre'l territori d'un port i els territoris estrangers. El seu objecte es atraure, concentrar el tràfec, beneficiant no sols al port on s'estableix sino a tots els elements que visquin a l'ombra d'aquell port. Succeeix igual que en les conques dels gran rius, en les que les aigües se canalitzen en reguerons petits, en riuetes secundaris, que afluïxen i convergeixen a la corrent principal, fins a la desembocadura. Així Barcelona amb la zona neutral seria la boca d'aquest gran riu i'l punt de sortida per on s'expandirien a l'extranger els productes nacionals. I es natural que, mentre els afluents no fossin caudalosos, tampoc ho podria ésser la corrent principal que'ls recullís. Barcelona, doncs, no podria progressar sense que fessin lo mateix els altres ports.

Parlà de la política mediterrània del port de Barcelona. Si en aquest mar s'hi troben altres ports millor organitzats, aquests impediran el desenrotll del port de Barcelona, sortint-ne perjudicada l'economia nacional. I així resulta realment. Mirèu Gibraltar, Melilla i Ceuta amb els seus ports francs; Alger, amb entrepòts; la costa tripolitana i l'Egipte gaudint de les ventatges que respectivament li ofereixen els règims italià i anglès que'ls governen; Salònica, que serà un port franc a l'acabarse la guerra; els ports austríacs de Trieste i Fiume que, com el de Gènova i'ls de les costes d'Itàlia, tenen dipòsits francs; Marsella amb les seves institucions ventajoses per al comerç. Sols Espanya, a casa seva, es a dir prescindint de les illes Canaries i dels ports de l'Àfrica, no pot mostrar aquests moderns instruments de lluita comercial. I cal considerar l'inmensitat de mercaderies que procedents de les línies de Amèrica i d'Australia passa aprop, per davant de nosaltres. No hi ha dubte que si trobéssim la fórmula per a deturar-les, conseguiríem el tràfec més gran del món.

La zona neutral a Barcelona favoriria'l tràfec

directe i'l de distribució, ja que a l'ensemps que s'establirien línies directes per a l'exportació, la capacitat del port de Barcelona per a la distribució es innegable. I d'aquesta manera'n sortiria beneficiat el port de Tarragona, no sols per lo que podria aprofitar aitals ventatges, sino perquè's crearia una borsa de mercaderies, com ha succeït a Hamburg i altres punts, millorant els preus i facilitant la sortida dels productes de la terra. D'aquí's dedueix que si un port central augmenta, creix també la capacitat de tota l'economia nacional.

Estudià l'organització dels ports alemanys i les institucions establertes en les poblacions comercials i industrials més importants de l'interior de l'imperi, i després d'ocupar-se de les Zones neutrals en relació al comerç d'exportació de vins, abogà per l'aprobació d'un article adicional al projecte de ports francs presentat al Congrés per la Comissió parlamentaria de la qual ell forma part, per virtut del que, la capacitat que's concedeix als grans ports, se pugui fer extensiva als menys importants, en fórmules més concretes i limitades a certs articles. D'aquesta manera desapareixeria tota prevenció i tota possibilitat de perjudici.

Un llarc i merescut aplaudiment coronà la sabia peroració Den Corominas, premi merescut a la sinceritat, a l'eloqüència i al talent del conferenciant.

En Lluís Ferrer-Vidal

Seguidament parlà'l Sr. Ferrer i Vidal, President de la Cambra Industrial de Barcelona. Defensa l'establiment d'industries en la Zona neutral, combatent les raons exposades pels productors de l'interior. Explicà les diferents fórmules adoptades pels països estrangers per a afavorir l'exportació i estimà que la bondat dels productes del nostre camp i de les comarques veïnes, que no tenen parió en lloc del món, es la garantia més ferma de que l'establiment de la Zona neutral a Barcelona, de cap manera podria perjudicar-los. Acabà afirmant l'indestructible unitat de Catalunya en tots els terrenys, en el polític igual que en el econòmic. Fou també molt aplaudit.

En Francesc Cambó

Prengué després la paraula el Sr. Cambó, la peroració del qui, pel tò, per l'actitut i per les manifestacions principals que l'integraren, no correspongué a lo que hi havia dret a esperar d'ell i contrastà llastimosament de la forma correcta i mesurada amb que s'havien produït els Srs. Corominas i Ferrer i Vidal. El Sr. Cambó, abusant de la cortesia del poble tarragoní, volgué fer un mitin, tal volta un acte polític, i s'equivocà completament.

Després de declarar-se en absolut conforme amb les manifestacions dels anteriors oradors, i d'agrair les atencions rebudes, demanà que se li permetés censurar-nos. Mentre a les comarques lleidatanes i gironines continuament ens demanen coses, vosaltres els tarragonins no li demaneu res a Barcelona. ¿Es que no necessiteu res? Jo vos invito a que demaneu força. No siguéu modestos.

Molt oportunament se l'interrompé recordant-li que no fa gaires anys, al Foment del Treball Nacional, els tarragonins junt amb els representants de les entitats de Lleida i Girona i d'altres poblacions de la mateixa província de Barcelona, demanarem noves tarifes de ferrocarrils, sense que'l Foment fes res, malgrat haver-se compromés solemnement a portar la devantera en aquest assumpte. I'l Sr. Cambó, replicà olímpicament: «A mi no m'heu demanat res!».

Com si encara no n'hi hagués prou, el Sr. Cambó seguí pel mateix terreny relliscós, i amb tò agre i de reny, digué que esperava que no seríem una remora, una nota discordant en l'actuació política catalana. Els nostres diputats, afegí, compliran les comandes que rebim de tota Catalunya i vosaltres no'ls heu confiat mai les vostres necessitats. «Es que no vos considereu catalans?».

L'actitut del públic, ofegant amb tota correcció, però enérgicament, les aïllades manifestacions d'agraïdo d'uns quants admiradors apassionats del senyor Cambó, feu comprendre a n'aquest que no podia seguir per aquest camí. I acabà'l seu parlament amb quatre vulgaritats de les que tan s'han dit i repetit pels periòdics amb motiu de les zones neutrals.

Allavors se produí un moviment d'espectació. L'ànim de la concurrència estava deprimit. A la cara de tothom s'hi reflexava'l desitj, l'anhel, de que's contestés a l'acusació injusta de que havíem sigut objecte. I quan fent-se càrrec de la situació, amb la seva penetració habitual, el Sr. Prat indicà que potser algú volia dir alguna cosa, demanà la paraula'l President de la Cambra de Comerç, el nostre amic En Pere Lloret.

El discurs del Sr. Lloret fou curt i contundent. Començà agraint la sinceritat amb que s'havien expressat els conferenciant, sinceritat a la qual s'havia de correspondre parlant de la mateixa manera. Per això entenía que no's podia cloure aquell acte sense treurens del damunt el pes de certes acusacions que clara o encobertament se'ns havien dirigit. I celebrava en aquell moment haver tingut l'atreuiment de parlar, per que amb molta honra i satisfacció era dels tarragonins que del primer moment, s'havien entregat tots sencers al moviment de renaixença de Catalunya. tant en son aspecte polític com econòmic, no dubtant en sacrificar els interessos de Tarragona en benefici de la Patria Catalana.

Però ara no's tracta d'això. Dels parlaments que aquí hem sentit i de l'estudi que hem fet de les Zones neutrals, hem pogut deduir que aquestes institucions no són essencials i imprescindibles per a la vida econòmica de Catalunya. Les Zones neutrals son un instrument perfeccionat que exigeix una preparació econòmica que desgraciadament no té Barcelona. ¿On són les vostres grans línies de vapors, les vostres institucions bancaries? El Banc de Barcelona, no es encara ni de nom ni de fet el Banc de Catalunya. Vosaltres heu vist com fa pocs anys s'arruinaven les nostres comarques a conseqüència de la filoxera i no heu vingut, no heu pogut venir a ajudarles.

Nosaltres hem vist que la Zona neutral s'estudiava solsament en relació amb el port de Barcelona, que no ha pogut rescabalar el moviment d'exportació d'ençà de la pèrdua de les colonies, i que aquest mateix estudi no's feia en relació amb el port de Tarragona que, a liferència del de Barcelona es essencialment d'exportació. I's dona'l cas curiosíssim de que d'ençà de la pèrdua de les colonies, no sols no ha minvat la nostra exportació, sino que s'ha triplicat, s'ha quadruplicat, fins s'ha quintuplicat.

Doncs bé; si les zones neutrals no son ni poden ésser dogma del credo nacionalista, i Barcelona, comercialment, no està prou organitzada per a rebre i implantar aquesta trascendental reforma, no us extranyeu que nosaltres ens haguem parat un moment a considerar, si, no podent vosaltres alcançar l'ideal que perseguïu, aquest bell somni de grandesa que'ns heu pintat, fora possible que l'únic resultat positiu que s'obtingués fos el següent: que's desviés totalment o en gran part el tràfec del nostre port, que es la nostra vida, la nostra esperança, la raó de la nostra existencia i que tenim el deure ineludible de conservar i defensar.

Nosaltres demanem lo que'ns convé, però no més, perquè seria injust—tingue-ho això present—. Com seria igualment injust que avui se'ns censurés perquè hem callat, en la defensa dels nostres interessos, despreciant una popularitat que fàcilment hauríem pogut conseguir davant de tota Espanya, i que hem sapigut sacrificar noblement en benefici de l'unitat de pensament de Catalunya.

Una ovació immensa esclatà en la sala, i durà bella estona. A l'acabar-se i aixecar el Sr. Prat la sessió, el públic s'abocà al banc que ocupava l'amic Lloret, abraçant-lo i felicitant-lo amb efusió mai vista. Tothom restava satisfet. Tarragona havia parlat, alta, noble i serenament per boca del President de la Cambra de Comerç... Tarragona havia afermat la seva personalitat. Tarragona s'havia vindicat.

♦ ♦ ♦

Sápiguen els tarragonins que'l "DIARIO DE TARRAGONA" y "LA CRUZ" s'han negat a publicar l'hora del apat en honor d'en Pere Lloret, ni sisquera pagant la noticia a tall d'anunci.

♦ ♦ ♦

¡Vindiquem a Catalunya!

POBLET

Quin recó serà del Poblet que no haurà dibuixat l'artista? Quin fet no haurà lloat el poeta, i quin no serà l'extranger que recorrent mon i havent vist el Poblet no haurà dit que a Catalunya hi han uns murs que cerven les cendres d'una niçaga de reis que amb les llurs generoses ofrenes i l'esmerça de la riquesa de llurs reialmes, vestiren un recó solitari de la llur Patria per a dormir el son darrer en mitg de la descendencia de la seva raça? I el Poblet els cervà en jorns esplendorosos aquests homes, que si poguessin eixir de llurs tombes, com foren un fet les llibertats patries! I el Poblet avui resta menys que oblidat; i mireu-lo be: ell es la llança de la generació que donant un fort embat a l'obra dels segles, diu a Catalunya: Redreçat!

¿Com nasqué, doncs, una gloria tant gran en un recó da Catalunya?

Anys avans del 1153, nasqué en el poble d'Ullés de la Conca de Barberà, un infant que per les doctrines que varen infiltrar-li els seus pares, renuncià a la vida mundana fent vida eremítica en aquelles encontrades que aleshores foren preses pels alarbs i qu'ells l'anomenaven *Lardeta* essent coneguda avui en dia per *Granja mitjana* a uns 30 minuts del reial monastir.

Trovaren a la sua cabana a En Poblet, que aixís s'anomenava l'ermità, i els alarbs el feren pres, burlant ell sempre la esclavitut que li sots-posaven, fins a tres vegades, per lo que renuncià el rei alarb nomenat *Almira Almomiz*, que vivia en el castell de la vila de Ciurana, a seguir empresonant-lo, donant-li al ensemps un tros de terra que's coneix per *L'horta del Poblet*, nom que l'hi donà el Comte rei d'Aragó al abad del monastir, Fuenfria, en 18 de Gener de 1143, que no era el monastir d'avui, sinó unes petites ermites que s'anaren construint, doncs els anacoretas que vivien en aquest tros de terra, diu que veien cada dissabte unes llumanetes qu'els indicaven camí endins, fins arribar al avui monastir que lloem, per lo que en totes les festes encar en el Poblet s'encenen, com a recordança de la fundació, tres ciris en lloc assenyalat.

En Berenguer IV la conquestà als alarbs, i en el 1150 i en 18 d'Agost anula el pacte del 1149.

El mateix Comte en 1155 feu donació també del *Hort de Bas*, aixecant escriptura del acte el dia 15 de Gener.

Prompte la generositat del Comte va tenir forces imitadors, puig en Anfós II entregà en 27 de Juny de 1170 la vila de *Bimbodi*, i en 1183 donà autorització perquè en càs menesterós el monastir tenia dret al rēdit de les llurs finques, i en 1186 li feu ofrena del *Castell de la Pedra* i els entorns.

La mare d'En Pere II, Na Sanxa d'Aragó, en el 1197 li entregà la vila de Gallicant, donant després En Pere II autorització perquè el monastir se regís per sí sol, decretant-ho en 19 de Maig de 1206 i un any després o sia en el 1207 facultà al Abat que desempenyés el carrec d'Arxiver, autoritat com tenia un home de lleis.

En Jaume I el Conquistador ofrenà al Abat Guillem de Cervera en 22 de Novembre el castell de Benifaçà; i en 3 de Maig de 1239, En Nuñez Sanchez, Comte del Roselló i cosí d'En Jaume I li feu ofrena de terrenys de llur pertinença a Mallorca, seguint després En Anfós III d'Aragó que en 3 de Abril de 1286, donà al Monastir el castell d'Apiera i al ensemps la vila, que va heredar d'En Jaume I.

No volguent desvirtuar la memoria de son pare En Jaume II, fill del Conquistador, entre altres de no tanta valúia, ofrenà els castells de Rubinat, Granyanella, Prenafeta, Figuerola, Miramar, Omellóns, Bessas, Cògul, Albeges, Valderreig, Sisquella i els llocs de Codós, Rogera, Fullela i els dominis del terme de Alcarag; un forn de calcs de Cervera i uns Molins de Tarragona junt amb sos termes de la Riba i Vinaixa; els cençals de Sarreal, Guardia de Prats i els castells de les Avellanés i la Glorieta.

En Pere IV d'Aragó en 18 de Maig de 1375 nomenà llur majordom al Abat en Guillem d'Agulló. També els Comtes de Cardona ofrenaren una quantitat de sal cada setmana.

Foren tant i tants els merits que donaren al Poblet que mes que monastir no hi havia quasi enlloc ont ells no hi tinguessin propietats.

El recinte estava cercat d'uns murs de pedra de 6 vares d'alçada per a 2.154 de vol amb una portalada que tenia per sol ornament una verge, i en el 1564 al visitar-lo En Felip II de Castella fou adornada amb planxa daurada amb l'escut d'Aragó, Sicilia i Castella i es coneix pel nom de *porta daurada*.

Passada la porta hi ha una placeta en quina es rebien els nobles i es verament curiosa la llei establerta de que, en cas necessari podien donar estatge a qualsevol noble o rei, i l'últim mentat podia portar-hi 50 acompanyants i el primer 15.

Era força notable l'altar del porter, qu'era un retaule que regalà En Anfós V d'Aragó i que fou construït a Nàpols al any 1442, quina execució era de pedra.

L'estatge de recluiment data del 1367 i 1377. Verament espaiosa era la Sala Biblioteca, de 87 metres de llarg per a 10 d'ample, amb sostre cervat amb quatre columnes que sostenien 19 arcs de mitg punt, en quina paret mestre del recinte hi havia un gotic finestral. La Biblioteca constava de 3.750 volums enquadernats amb pergami vermell i cantoneres daurades, col·locats en uns prestatges de cedre, ofrena tot del Rei Pere IV, havent-hi per les parets quadres de Na Caterina de Lucerda, Duc de Segorbe i Cardona, que foren els qui contribuïren a la formació de la mentada Biblioteca, essent dignes pariones d'aquesta la Sala Capitular i el Palau del Rei Martí.

L'altar major es obra del 1529 i es d'alabastre. Heus-aquí una breu ressenya dels reis enterrats al Poblet:

Anfós II, que morí en 14 Abril de 1196. En Jaume el Conquistador, que morí el 27 de Juliol de 1276

essent monjo. En Pere IV en 5 de Gener de 1387 i junt amb ell hi havien ses mullers Na Leonor de Portugal en 1348 i Na Leonor de Sicilia, morta en 1375. En Joan I, mort en 19 Març de 1396 i ses dues mullers Na Mateua i Na Violant de Bar, que fundà en 1393 el Reial Monastir de Sant Geroni a la Vall d'Hebran (Barcelona). En Ferràn I d'Antequera, primer rei de niçaga castellana, En Joan II, En Martí l'Humà, i en altres sepulcres Na Joana d'Aragó, Comtesa de Foig, En Pere, fill d'En Pere III, i les reines Na Costança i Na Costança de Ribagorsa.

Quan la revolta de 1835, foren profanades les tombes que deixo mentades, deixant-ne un bon nombre que veurém en altres articles.

Podrà abatre-l l'esperit de Catalunya, empró reviurà sempre perquè l'acte in-humà que cometren al 35 llençant-lo tot en renou, fou vindicat pel moment solemne de fer ofrena d'una bandera barrada a l'Unió Catalanista, i que aquelles pedres sentissin que la terra que'ls donà grandesa no es morta; que viu i viurà sempre com els ho digueren al entregar l'ensenya que les dones catalanes costejaren i que va desplegar-se triomfanta en aquell lloc mentres que per les voltes ont s'havien passejat tantes vegades els reis de la NACIÓ catalana, el poble deia:

Catalunya triomfant
tornarà a ser rica i plena!

ENRIC PERBELLINI.

Barcelona, Març 1915.

El gest d'en Lloret

El Senat tarragoní era plé a vessar de tots els homes que a la ciutat representen vigor i salut pel còs i aire de revifament per a l'angusta idea de la nova vida amb nous avenços i amb nous procediments. Certament que aixó no es del tot veritat; però deixém an els petits i an els negatius, con deixém al nostre pas als inoportuns vianants que sabém no ens han de dir altre cosa qu'un plany o donar una mossegada contra l'home qui més s'hagi distingit en fer bé.

Som al Senat de Tarragona, i l'auditori sobrepuja potser als il·lustres Senadors amb títol (perdó). Som a la casa del poble i'l poble propiament no hi és per deures i exigencies socials impossibles d'evitar; n'obstant i aixó, una qu'altre cara cremada, arrugosa, amb roba de treball bast. ¿Per qué no dir-ho? un peó apareix al Senat gorra a la má i tement ésser vist perquè tém també que'l privin de l'espectacle.

Grans senyors de nom i amb l'autoritat qu'els fets i els actes donen al nom, peroren sobre coses d'economia, de riquesa, de llei de vida, de salvació o d'enfonzament per Catalunya, per Barcelona, per Tarragona...

El poble tarragoní allí congregat oèix devotament, respectuosament, amb plena dignitat ciutadana als il·lustres oradors de fóra. L'auditori paladeja una per una les paraules, i tothom se sent rabejat d'una frescal regalima perfumada de qui sab quina planta que reconforta i revifa.

Un orador, plé de prestigi i d'autoritat en el llur càrrec personal, personalíssim—massa personalíssim potser!—gosa alçar el fuet i xurriaca als ciutadans de Tarragona pel gust de fer-ho. Uns ciutadans, ben pocs per cert, assenten al cop de fuet. ¡Malhaguanyat dolç silenci aixís romput!

El Senat resta per xó seré i magne. Ni una petita remor, ni un tossir, ni una mostra de cansament. Semblava el judici d'Epicuri amb el retol que hi va fer posar el savi grec. «Tothom que hi arribava s'hi trobava bé; els que hi èren fruíen ja del goig».

Va estar més dur o menys dur l'orador forà; va ser o no intencionat, però del llenguatge el Senat tarragoní que respectuós i digne escoltava, s'en sentí ferit. ¿Que nó?

Un ciutadà tarragoní de prou alts prestigis, En Pere Lloret, demana llicència per a parlar, i concedida que li fou aquesta, com per obra de bruxeria, com per art d'encantament, va atraure's i va sugestionar a tot l'auditori. Jo vull fer-vos l'honor de dir que era tot l'auditori. Però nó, nó, que no era ni bruxeria ni era encantament, que era substancia pura de la Ciutat que floria i prenia llum i vida en els llabis del ciutadà il·lustre. Quan en Lloret comensà a parlar, ens va apareixe Tarragona redreçant-se, vindicant-se, dient alt i fort a propis i a extranyes: tot çò que sóm, ens ho havém fet nosaltres, i no sóm ni pobres ni rurals. Volém fer més, podriem fer més, a ben segur; però tot çò que valém ens ho havém pastat nosaltres mateixos, tot çò que Tarragona ha remogut i capgirat d'uns anys ensà, és fruit, suor, energia i sang de la propia sang. Quan ens trobavem en lo àlgit de les grans lluites ciutadanes, Tarragona sola, amb dignitat de sí mateixa, va alçar-se i va caminar com un nou Llätzer. ¿Que hi ha, com a tota arrén, homes d'esperit feble, d'ànima petiteta? Tant se val. Els pobles fan igualment via quan sóna l'hora de la seva redempció.

Encoratjèn, noble catalá, encoratjèn; però lluny de vos, i lluny dels de fora tota censura. Per a cantar-nos, podrem tolerar un mal poeta. Per a alliconar-nos, el més Ciceró esdevindrà arraulit i sense halè. No és un reny; és un consell amical.

Per aixó joh bon amic Lloret! el vostre gest viril, mascle i fornit, dur en 'el fons i suau en l'expressió, va esdevenir cosa immortal. Sí, sí, immortal, perquè mentres Tarragona sigui Tarragona, una veu o altre dirà als fills: Una vegada ens van voler arrupir en plé Senat, però en Lloret, que llavors encarnava la Ciutat, va tenir un gest tant macis i fort, que la Ciutat s'en senti ennoblida i'l proclamà Ciutadà únic.

¡Oh, el gest d'en Lloret! qui no l'estima, el calla; el qui'l sent, l'aclama!

Vetaquí tota la gracia del teu gest: fer que tota la Ciutat el vulgui d'una manera o d'una altre.

JORDI ERIN.

Un prec a varis periódics catalans

Temps enrera, des de aquestes mateixes planes endreçarem un prec a varis periódics catalans dels que molts d'ells ens favoreixen amb el canvi, per a que al reproduir quinscuns articles dels que veuen la llum en aquestes col·lumnas, fessin constar la procedencia de l'escrit, ja que RENOVACIÓ ha seguit sempre aquesta norma, quan ha cregut del cas fer coneixe als seus llegidors articles qu'hem conceptuat interessants.

El nostre prec d'allavores no va ésser atès per tots els periódics que venen a beure a les nostres fonts i aixís anem veient cada setmana molts dels articles que publica el nostre setmanari roproduïts en diversos periódics catalans, pero, sense l'acostumada nota que digui d'aont procedeixen.

A l'insistir una volta mes en pregar a tots aquests estimats confreres catalans que'ns copien articles de Redacció i de benvolguts col·laboradors que fassin constar sempre la procedencia, confiem que serem atesos, ja que, com a nosaltres ens ha agradat sempre donar a cada hù lo que li pertoca, som els primers en fer-ho constar sempre, quan reproduïm treballs que no han estat escrits amb destí a RENOVACIÓ.

Costa tant poc remeiar lo que demanem, estimats companys de l'art de la ploma!...

L'homenatge a En Lloret

Aquesta nit, en el Gran Hotel Continental s'obsequiarà amb un esplèndit àpat al nostre entranyable amic i company el regidor d'aquest Ajuntament i President de la Cambra de Comerç, En Pere Lloret. El motiu d'aquest homenatge de gratitud al nostre company, es degut a la brillant intervenció seva en la conferencia que el darrer dissabte varen donar a cà la Ciutat els senyors Coromines, Ferrer i Vidal i Cambó, sobre les Zones neutrals, i és de molta justícia que considerem aquesta petita prova de la simpatia amb que Tarragona ha vist l'acte den Lloret, el qui, com a bon tarragoní, va sortir una volta mes en defença de la nostra ciutat, en aquells moments en que tant necessaria era una veu amiga de Tarragona.

Per les adhesions que fins ahir a la nit hi havia rebudes, podem adelantar que l'homenatge an en Lloret serà un acte esplèndit ben digne del gest de nostre company.

En el número vinent en donarem compte i parlarem també de l'actitut de *La Cruz* i el *Diario de Tarragona*.

NOVES

En les ressenyes que de la conferencia donada el dissabte darrer sobre les Zones neutrals en el saló de sessions del nostre Ajuntament, varen publicar els confreres barcelonins *El Poble Catalá* i *La Veu de Catalunya*, s'hi deia que va parlar-hi el President de la Cambra de Comerç i Director de RENOVACIÓ Sr. Lloret, i com siga que l'amic i company nostre Sr. Lloret no es el Director del nostre periódic ni ho ha sigut mai, sino un ferm i bon company de redacció, ho fem constar aixís, pregant al propi temps, als corresponsals a Tarragona dels esmentats periódics, que al donar una noticia al públic procurin ajustar-se a la veritat.

Han quedat en cartera pera el número vinent bon nombre d'originals, entre ells un article en que's demostra numéricament el perjudici que n'hauria'l port de Tarragona de l'establiment de la Zona neutral.

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÁ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ

*Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca,
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

CAMISES

CORBATES

NOVITATS

GILBERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÁ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

AL DIA

Perfumeria
 Confeccions
 Novitats

RAMBLA SANT JOAN, 40

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bactereològic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

BOTELLERÍA "LA TARRACONENSE"

MUSTÉ I VIDAL

UNIÓ, 40

Els duenyos de aquesta nova botelleria, se complauen en oferirla al públic, participantli que en ella hi trovará sempre un complet i variat asurtit de tota classe de licors i vins generosos.

SERVEI ESMERAT

PREUS ECONÓMICS

SERVEI A DOMICILI

CHAMPANYS DE TOTES MARQUES

Gran Fábrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 56

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalencia

Se ven per tot arreu

IMPREMPTA

**Llorens
 y Cabré**

Fortuny, 4

TARRAGONA

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companyia de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

PAPERERÍA I EFECTES D'ESCRIPTORI

DE

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany : Escribanes : Plumes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9